

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 12.12.1978, sp. zn. 9 Co 563/78, ECLI:CZ:MSPH:1978:9.CO.563.1978.1

Číslo: 19/1982

Právní věta: Organizace využívající předmět vynálezu při stavebních pracích odpovídá za výplatu odměny za vynález, i když projektový ústav zapracoval předmět vynálezu do rozpočtu (v rozporu s ustanovením § 35 vyhlášky č. 163/1973 Sb.); povinnost vyplatit odměnu autorovi vynálezu tu není na straně projektového ústavu ani investora.

Soud: Městský soud v Praze

Datum rozhodnutí: 12.12.1978

Spisová značka: 9 Co 563/78

Číslo rozhodnutí: 19

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Právo autorské, Vynálezy

Předpisy: 84/1972 Sb. § 40 163/1973 Sb. § 39

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobci bylo uděleno autorské osvědčení z 8. 7. 1975 č. 165 513 na vynález, který žalobce přihlásil dne 13. 7. 1972 a který byl zveřejněn dne 28. 3. 1975. Předmětem vynálezu byl elektroinstalační hrdlový spoj kovového potrubí, jehož těsnění a ucpávka je provedena z nekovových nevodivých materiálů a vyznačuje se tím, že na styčných plochách čela hladkého konce trubky a dna hrdla je vytvořena elektricky nevodivá vrstva ve tvaru válcového mezikruží.

Podle vynálezu byly pořízeny žalovaným projektovým ústavem pro rovněž žalovanou investorskou organizaci projekty inženýrských sítí, které pak jako dodavatel prováděla žalovaná stavební organizace. Vynálezu žalobce bylo v projekci použito a ve výstavbě využito. Nárok na odměnu za využití jeho vynálezu uplatnil žalobce proti těmto všem žalovaným organizacím, které však navrhovaly zamítnutí žaloby.

Žalovaná stavební organizace namítala, že žalovaný projektový ústav v rozporu s ustanovením § 53 vyhlášky 163/1973 Sb. nezahrnul odměnu za využití do rozpočtu a k nápravě dosud nedošlo. Uváděla, že není využitелеm vynálezu. Účelnost a společenský prospěch se totiž nepromítne v její činnosti, ale až v provozní činnosti žalované investorské organizace, protože jde o činnost dlouhodobou. Namítala také, že žalovaný projektový ústav nebyl s to poskytnout potřebné údaje pro výpočet životnosti potrubí a tím i podklady pro výpočet investičních úspor.

Žalovaná investorská organizace namítala, že žalovaný investorský ústav v úvodním projektu nevyznačil, že používá vynálezu žalobce a nevytyčil ani společenský prospěch vynálezu. Sama nevyužívá předmětu vynálezu žalobce, protože vybudované vodovodní potrubí bylo předáno vodárnám.

Žalovaný projektový ústav připustil, že se vynálezu žalobce při projekci použilo, i když před udělením autorského osvědčení (§ 46 odst. 3 zákona č. 84/1972 Sb.). Ústavu však použitím vynálezu žádný prospěch nepřináší na rozdíl od žalované investorské organizace.

Obvodní soud pro Prahu 10 provedl důkaz znaleckým posudkem, podle něhož společenský prospěch je vyšší než částka, z které sám žalobce vycházel. Žalobě proti stavební organizaci vyhověl, zamítl ji však proti investorské organizaci a projektovému ústavu. Své rozhodnutí odůvodnil tak, že sice ani jedna z žalovaných organizací nebude v budoucnu vynálezu využívat, že však přesto je nutno mít za to, že v rámci činnosti žalované stavební organizace došlo k vyrobení potrubí s antikoročním zařízením a tedy k využití vynálezu. K námitce, že tato organizace nemůže sledovat úspory, které se projeví až v provozu potrubí (přičemž tuto provozní činnost nebude již vykonávat) se vypořádal soud prvního stupně tak, že žalobce nemůže čekat s vyplacením odměny 40 až 50 let, kdy se ukáže efektivnost realizace myšlenky.

Proti tomuto rozsudku se odvolala jen žalovaná stavební organizace. Uváděla, že se soud prvního stupně nevypořádal s jejími námitkami. Poukazovala na to, že zařízení antikoroční ochrany není jejím výrobkem, ale součástí stavebních prací. Bylo by problematické spatřovat její odpovědnost v tom, že při své hospodářské činnosti podle vynálezu postupuje při výrobě či provozní činnosti. Poukazovala také na to, že v dokumentaci vodovodních řádů není nikde uvedeno, že jde o použití čs. vynálezu, a v rozpočtech na krytí odměny nebylo pamatováno, jak to stanoví § 35 a násl. vyhlášky č. 163/1973 Sb. Předmět vynálezu neupotřebila při své provozní činnosti. Prospěch a účelnost může posoudit pouze investor nebo ten, kdo se stane uživatelem vybudovaného zařízení. Navrhla proto zrušení rozsudku soudu prvního stupně, nebo jeho změnu tak, že žalobci odpovídají žalovaná investorská organizace a žalovaný projektový ústav.

Městský soud v Praze potvrdil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku napadeném uvedeným odvoláním.

Z odůvodnění:

I když v projednávané věci žalovaný projektový ústav nedodržel ustanovení § 34 vyhlášky č. 163/1973 Sb., neznamená to ještě, že žalovaná stavební organizace by se jen proto své povinnosti zprostila. Žalovaný projektový ústav tu nemohl odpovídat již proto, že v projektové dokumentaci zásadně nedochází k využívání vynálezu (viz důvodovou zprávu § 40 zákona č. 84/1972 Sb. o objevech, vynálezech, zlepšovacích návrzích a průmyslových vzorech).

Ani odpovědnost investora tu nepřicházela v úvahu. Investor předmětu vynálezu nevyužívá, i když pro něj byla instalována vodovodní zařízení, kde se předmětu vynálezu použilo. Nehledě k tomu, že investor předá zařízení, kde bylo vynálezu využito, uživateli inženýrských sítí, není správný názor, že by ten, kdo nakonec využívá předmětů, u nichž bylo použito vynálezu, byl odpověden za odměnu za využití vynálezu. Odměna za vynález je již zakalkulována v ceně výrobku. Že tomu tak nebylo v tomto případě (že odměna nebyla zahrnuta do rozpočtu) nelze přičíst k tíži vynálezce. Projevují-li se technicko-ekonomicky zdůvodnitelné přínosy vynálezu u spotřebitele výrobku, není to důvodem pro to, aby spotřebitel výrobku odpovídal za vyplacení odměny, ale je to důvodem pro postup podle ustanovení § 6 odst. 5 vyhlášky č. 106/1972 Sb. (podle něhož projevují-li se technicko-ekonomicky zdůvodněné přínosy vynálezu, zlepšovacího návrhu a průmyslového vzoru u spotřebitele výrobku, je základem odměny 10 až 30 zjištěného společenského prospěchu u spotřebitele z užití jednoho

výrobku násobeného počtem vyrobených výrobků).

Zbývá tedy jako jedině odpovědný v projednávané věci vůči žalobci z hlediska povinnosti vyplatit odměnu za vynález žalovaná stavební organizace. Není pro posouzení nároku žalobce rozhodné, že zařízení antikorozi ochrany z hlediska žalované stavební organizace není výrobkem, ale součástí stavebních prací. Předmětem vynálezu je zařízení; jeho součástí (nekovové mezikruží) je výrobkem (stejně jako výrobkem je použité litinové potrubí). Při výkladu ustanovení § 40 zákona č. 84/1972 Sb. je ostatně třeba pojem výroby i upotřebení vykládat extenzivně (srov. důvodovou zprávu k § 40 zákona č. 84/1972 Sb.). Při tomto výkladu žalovaná organizace při své hospodářské činnosti (stavební činnost) předmět vynálezu upotřebuje. I kdyby celé zařízení nebylo výrobkem, postupuje žalovaná stavební organizace podle vynálezu žalobce při své provozní činnosti.

O výši odměny, zdůvodněné i znaleckým posudkem, nebylo pochybností.

Byl proto rozsudek soudu prvního stupně ve vztahu žalované stavební organizaci potvrzen; výroky tohoto rozsudku ve vztahu k žalované investorské organizaci a k žalovanému projektovému ústavu, jež nebyly napadeny odvoláním, zůstaly nedotčeny.